

LERØY MIDT AS
Industriparkveien 31
7246 SANDSTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon
Magnus Tornes, 71 25 84 79

Avslag på søknad om tillatelse etter forurensningsloven til Lerøy Midt AS for lokalitet 12892 Sjølsvik i Gjemnes kommune. Vedtak om gebyr for saksbehandling

---

Fylkesmannen i Møre og Romsdal avslår søknaden om endring av tillatelse etter forurensningsloven ved lokalitet 12892 Sjølsvik. Søknaden av 27.04.2018 var basert på en økning fra 2340 tonn til 3900 tonn MTB.

Saksbehandlingen er plassert under gebyrsats 6, og virksomheten skal betale et gebyr på kr 32 800,-

---

Vi viser til søknad datert 27.04.2018, og oversending fra Møre og Romsdal fylkeskommune den 04.01.2019. Vi viser også til korallundersøkelsen gjort på lokaliteten.

Vedtak om avslag

På grunn av de svært artsrike korallforekomstene og alle de ulike artene som lever i korallområdene finner vi ikke å kunne gi tillatelse til den omsøkte volumøkningen. Vi har mangelfull kunnskap om hvordan økt tilførsel av forurensning vil påvirke korallforekomstene, men legger føre-var-prinsippet til grunn når vi konkluderer med at den økningen av forurensning som det her er søkt om vil være til vesentlig skade for korallforekomstene. Søknaden er med dette avslått med hjemmel i § 11 i forurensningsloven; jf §§ 8 og 9 i naturmangfoldloven.

Om saken

Det har foregått oppdrett på lokaliteten siden tidlig på 1990-tallet, og dagens tillatelse på 2340 tonn MTB er fra 2004. Det er nå søkt om å få øke MTB med 1560 tonn til 3900 tonn MTB. Det er samtidig søkt om å få øke antall merder fra 8 til 10 stk.

Fiskeridirektoratet har gjennom intervju med lokale fiskere kartlagt mulige korallforekomster langs kysten. Fylkesmannen har fått oversendt denne listen, som viste flere mulige korallforekomster helt i nærheten av anlegget. På bakgrunn av disse opplysningene krevde vi at det ble utført en kartlegging for å undersøke om det fantes koraller innenfor 1000 meter fra anlegget (krav datert 01.02.2019). Fylkeskommunen krevde samtidig (på bakgrunn av Fiskeridirektoratets brev) undersøkelse av mulig gytefelt for uer innenfor det samme området. Den 19.07.2019 mottok vi rapportene etter

undersøkelsene (MCR-M-201902-Sjølsvik og MCR-M-201903-Sjølsvik), som hadde gjort funn av hele 7 forskjellige arter korall, inkludert den revbyggende arten øyekorall (*Lophelia pertusa*). Korallkartleggingen viste ikke bare rene korallforekomster, men også et meget rikt dyreliv assosiert med korallene. Det er svært sjelden man ser så artsrike områder så langt inne i en fjord.

Høring

Søknaden ble lagt ut til offentlig høring i 4 uker i Gjemnes kommune, med frist for merknader den 18.02.2019. Det har kommet merknader fra Statens Vegvesen, som etterspør om anlegget har en tilknytning til land som eventuelt vil kreve tillatelse til utvidet bruk av avkjørsel. Anlegget har ikke tilkomst fra land, så dette er ikke en relevant problemstilling.

Gjemnes kommune uttaler at anlegget i søknaden blir liggende i tråd med vedtatt kommuneplan for sjøområdene. Kommunen har derfor ingen merknader til søknaden.

Fiskeridirektoratet uttalte i brev av 22.01.2019 at endringene (biomasse og anleggsutforming) vil kunne medføre en negativ effekt for fiskeriinteressene og for marint mangfold. De forutsatte at eventuelle påvirkninger av gyteområdet for uer ved Haltvikan og gyteområdet for torsk, lyr og sei ved Angviktaren utredes nærmere. Ved en eventuell tillatelse forutsettes det at det settes krav til fortøyningslinene, slik at de legger minst mulig beslag på reketrålfeltet.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal uttrykker i sin uttale om natur- og miljøinteresser at med bakgrunn i svært artsrike korallforekomster, samt manglende kunnskapsgrunnlag rundt påvirkning av disse, vil vi basert på føre-var-prinsippet fraråde at det blir gitt tillatelse til utvidelse av MTB som omsøkt.

Juridisk grunnlag

Ifølge *lov om vern mot forurensning og om avfall* (forurensningsloven) § 7 er det forbudt å sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning. Forurensningsmyndigheten kan gi tillatelse til virksomhet som kan føre til forurensning etter § 11 i den samme loven. Forurensningsloven § 2 omtaler videre at det skal brukes best mulig teknologi som gir best resultat utfra en samlet vurdering av nåværende og framtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold.

Forvaltningsloven setter krav til all offentlig saksbehandling, mens naturmangfoldloven setter en del spesifikke krav til saksbehandlingen i saker som kan berøre naturmangfoldet.

Et oppdrettsanlegg for laks, ørret og regnbueørret vil kunne påvirke naturmiljøet og naturmangfoldet i nærheten av anlegget. Det betyr at vi ved vurderingen om tillatelse skal gis, skal bruke de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven. Det framgår av § 7 i naturmangfoldloven at:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

Ifølge *forskrift om rammer for vannforvaltningen* (*vannforskriften*) skal det ved inngrep i en vannforekomst normalt ikke tillates tiltak som vil redusere den økologiske statusen til området. Dette må også vurderes i denne saken.

Begrunnelse for avslag på søknad om endret utslippstillatelse ved Sjølsvik

Utslippene fra et oppdrettsanlegg består av store partikler (spillfôr og fekalier), svevepartikler og oppløste stoff. De største partiklene vil sedimentere i umiddelbar nærhet av anlegget og påvirke bunnforholdene der. Mindre partikler og oppløste næringsstoffer vil kunne gi virkninger lengre ut i resipienten.

Den store økningen av fiskeoppdrett de siste årene har ført til en stor økning av utslipp av næringsalter langs kysten vår. Fra Lindesnes og opp til den russiske grensen er fiskeoppdrett den største kilden til menneskeskapte utslipp av næringsalter. En regional overgjødning av kystvannet vil ha store konsekvenser for miljøkvaliteten i våre kyststrøk, men basert på tilgjengelig kunnskap vurderes generelt sannsynligheten for at dette skal skje som lav, med dagens produksjonsvolum. Overvåkning rundt anleggene og av marine økosystemer er nødvendig for å avdekke risikoområder som krever at det tas spesielle hensyn.

Søknaden med vedlegg, undersøkelser av miljøtilstand (B- og C-undersøkelser, samt korallundersøkelsen og uer-undersøkelsen) og strømmålinger vurderes å oppfylle kravet til kunnskapsgrunnlaget sammen med tilgjengelige data i nasjonale databaser (Naturbase, Fiskeridirektoratets kart og Artsdatabankens kartløsning), jf. naturmangfoldloven § 8. Saken ansees som rimelig godt opplyst, med unntak av mulige effekter av påvirkninger på korallene.

I Fiskeridirektoratets kart er det registrert gytefelt og fiskeplass etter uer nord for anlegget (undersøkt med egen rapport). Det er også registrert fiskeplass for passive redskap etter sei, lyr og hyse under anleggets plassering, samt videre nord og sørover langs fjordens vestlige side. Inn mot Angvika er det registrert gyteområde for torsk, lyr og sei, samt fiskeområde med passive redskap for torsk. Midt i fjorden, sørøst for anlegget er det registrert en fiskeplass for aktive redskap etter reke.

I Naturbase er det 2 registreringer av flerbørstemarken *Owenia borealis* fra anleggets C-undersøkelser. Det er også registrert en fjellvåk ved Sjølsvikhammeren.

I Artsdatabankens artskart er det registrert enkelte funn fra tidligere miljøundersøkelser ved lokaliteten. I tillegg er funnene av horn- og øyekoraller fra den nylig utførte korallundersøkelsen inntegnet. Den omtalte korallundersøkelsen (utført av Åkerblå) ble pålagt søker på bakgrunn av informasjon fra Fiskeridirektoratet sin kartlegging av kystnære fiskeridata. Informasjon derfra tilsa at det skulle være korallforekomster 3 steder i området, ved Tingvollflua, nord for Almvikskjæret og nordøst for Sognaskjæret. Det var rapportert å skulle være både risengrynkorall (*Primnoa rasedaeformis*), sjøtre (*Paragorgia arborea*), sjøbusk (*Paramuricea placomus*) og øyekorall (*Lophelia pertusa*) ved alle tre posisjonene.

Den omtalte korallundersøkelsen ble pålagt søker på bakgrunn av informasjon fra Fiskeridirektoratets intervju med lokale fiskere om hvor det er korallforekomster. Den påfølgende ROV-undersøkelsen fant et større korallrev (*Lophelia pertusa*) nord for anlegget (ca. 680 meters avstand). Revet er i artsdatabanken avgrenset til en utbredelse på rundt 250 x 100 meter. Det ble også funnet 4 større korallskogområder spredd rundt hele anlegget med avstander på mellom 100 til 500 meter. I tillegg ble det funnet horn og bløtkoraller i mer spredte forekomster helt inn til anlegget. Blant disse finner vi de rødlistede artene *Anthomastus grandiflorus* og *Paragorgia arborea*. I store rev av *Lophelia* (som dette er), og alle tette bestander av hornkoraller (som også er påvist her) verdsettes som *svært viktige* etter kriteriene for verdsetting av marine naturtyper (DN håndbok 2007).

I forbindelse med korallundersøkelsen ble det også utført en gytefeltundersøkelse for å avdekke tilstedeværelse av vanlig uer (*Sebastes norvegicus*). Vanlig uer lever ofte assosiert med korallrev, og er

i «Norsk rødliste for arter» registrert som *sterkt truet* (EN). Bakgrunnen for undersøkelsen var kunnskap som Fiskeridirektoratet hadde fått inn gjennom kystnære fiskeridata. Slik informasjon er basert på generasjoners erfaring av lokale fiskere, så det er ingen tvil om at dette har vært et gyteområde for vanlig uer. Undersøkelsen ble gjort ved ROV samt yngeltrekk. Under ROV-undersøkelsen ble det observert større ansamlinger av «gravide» uer, men disse ble antatt å primært være lusuer (*Sebastes viviparus*). Yngeltrekkene antyder også lusuer fremfor vanlig uer, men det kan ikke utelukkes at det også var vanlig uer til stede.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal avgjør om utslippstillatelsen til oppdrettsanlegget på lokaliteten Sjølsvik kan økes, og vurderer om tiltaket er miljømessig forsvarlig. Vi har i vår saksbehandling vurdert de forurensningsmessige ulemper, og vurdert fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Strøm

Det er gjennomført strømmålinger i perioden 26.01.2018 – 28.02.2018. Målingene viser en god strøm i overflaten med et gjennomsnitt på 7,1 cm/sek og 19,6 % strøm under 3 cm/sek. I overflaten er hovedstrømretningen mot nord. Strømmen på 15 m dyp er god med et gjennomsnitt på 5,1 cm/sek og 30,8 % strøm under 3 cm/sek. Dominerende retning på 15 meter er også mot nord. Spredningsstrømmen (75 m) har et snitt på 5,3 cm/sek og 28,3 % strøm under 3cm/sek. Dominerende strømretning er på 75 m er sørvest. Bunnen ved målepunktet lå på 245 m, bunnstrømmen skal derimot ikke måles dypere enn 100 m dypere enn merdbunnen, så «bunnstrømmen» er derfor her målt på 125 m. På 125 m er strømmen moderat med et snitt på 4,2 cm/sek og 40,2 % strøm under 3cm/sek. Den dominerende strømretningen på 125 meter er sørvest. På tross av en høy andel «strømstille» vurderes strømforholdene i seg selv som akseptable til å kunne tillate den omsøkte biomassen.

Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) stiller krav om at tilstanden i vann skal beskyttes mot forringelse, og at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemiske tilstand. Ny eller utvidet aktivitet kan tillates selv om det medfører forringelse, såfremt miljøtilstanden fortsatt er minst god. Den økologiske tilstanden i vannforekomsten *Tingvollfjorden ved Angvik* er i dag beskrevet som *god* (vann-nett.no, 05.08.2019). Klassifiseringen er basert på C-undersøkelser fra akvakulturlokaliteten Sjølsvik. Den kjemiske tilstanden er derimot beskrevet som *dårlig*. Dette med bakgrunn i høye nikkell-målinger. Vannforekomst *Tingvollfjorden ved Angvik* er en liten vannforekomst, som i nord grenser til vannforekomst *Tingvollfjorden* (kun 500 meter unna). Denne vannforekomsten er beskrevet med *moderat* økologisk tilstand og god kjemisk tilstand (06.08.2019). I sør grenser *Tingvollfjorden ved Angvik* til vannforekomst *Tingvollfjorden ved Raudsand* (2 km unna). Denne vannforekomsten er beskrevet som *dårlig* på både økologisk og kjemisk tilstand (06.08.2019), mens den i øst grenser til *Tingvollvågen* (2 km unna). *Tingvollvågen* er registrert med *god* økologisk tilstand og *ukjent* kjemisk tilstand. Det er vanskelig å forutsi hvordan utvidet aktivitet ved lokaliteten vil påvirke vannforekomsten. Ut fra tilgjengelig kunnskap om fiskeoppdrett generelt, ansees risikoen for at tilstanden reduseres til dårligere enn god som liten.

Det er stor usikkerhet rundt hvordan korallrev påvirkes av utslipp fra oppdrettsnæringen. Kortere feltforsøk viser at det er betydelig risiko for negativ effekt på koraller som vokser nærmere enn 250 meter unna anleggene. Det forventes også moderat negativ effekt på koraller helt ut til 1 km fra anlegget (Tangen og Fossen, 2010). Det er derimot ikke gjort forsøk som vi ser hvordan korallene påvirkes over lengre tid. Korallene er særlig sårbare grunnet sin lange levetid og langsomme vekst, noe som medfører at konsekvensene blir ekstra store (*Rapport fra Havforskningen nr.8 – 2016*). Av samme grunn regnes *Lophelia*-revene som ikke-fornybare (*Kunnskap om og forvaltning av kaldtvannskorall – 2016*). *Lophelia*-rev er hot-spots med 3 ganger høyere artsdiversitet enn områdene

omkring (*DN rapport 2008-4*), og det er registrert over 980 forskjellige arter i korallområdene i Norge (*Kunnskap om og forvaltning av kaldtvannskorall – 2016*). Det anbefales at et strengt føre-var-prinsipp blir lagt til grunn for all forvaltning av koraller (*DN rapport 2008-4*). Når det gjelder hornkoraller er datagrunnlaget dårligere, så anbefalingen er at man følger samme anbefaling som for *Lophelia pertusa* (*Rapport fra Havforskningen nr.8 – 2016*).

I etterkant av korallkartleggingen ble det avholdt et møte (den 07.06.2019) hvor personer fra oppdretter, konsulent, fylkeskommunen og Fylkesmannen deltok. Temaet for møtet var korallkartleggingen (litt om uer-undersøkelsen, som da ikke var ferdig), og veien videre. Fylkesmannen ga da uttrykk for at det var lite aktuelt å gi tillatelse til økt MTB på en lokalitet med funn av så mye koraller og annen biodiversitet så nært anlegget. Det hadde nylig blitt gitt avslag med samme grunn på en tilsvarende søknad med mindre mengde sårbar biodiversitet i nærområdet (lokalitet Dryna i Midsund kommune). Havforskningsinstituttet har vist interesse, og er i gang med å forske på korallene (både ved Sjølsvik og Dryna) og deres nærhet til oppdrettsanleggene. Deres interesse for å forske på korallene på Sjølsvik er ikke avhengig av at det blir gitt tillatelse til utvidelse av MTB (pers. med. Tina Kutti, HI).

Anlegget Sjølsvik har i dag tillatelse til 2340 tonn MTB. En økning av MTB med påviste korallforekomster av hele 7 forskjellige korallarter (hvorav 3 på rødlisten) innenfor anleggets mulige påvirkningssone (1000 meter) anser vi som ikke akseptabel. Vi anser det som stor risiko for at det kan oppstå alvorlige og/eller irreversible effekter på korallforekomstene. Vi vil på et senere tidspunkt vurdere om det er riktig å ha et anlegg på en slik lokalitet i det hele. Vi viser i den forbindelse til forurensningslovens § 18 og tillatelsens punkt 8.4.

Vedtak.

På grunn av de svært artsrike korallforekomstene og alle de ulike artene som lever i korallområdene finner vi ikke å kunne gi tillatelse til den omsøkte volumøkningen. Vi har mangelfull kunnskap om hvordan økt tilførsel av forurensning vil påvirke korallforekomstene, men legger føre-var-prinsippet til grunn når vi konkluderer med at den økningen av forurensning som det her er søkt om vil være til vesentlig skade for korallforekomstene. Søknaden er med dette avslått med hjemmel i § 11 i forurensningsloven; jf §§ 8 og 9 i naturmangfoldloven.

Vedtak om gebyr for saksbehandlingen.

Vi viser til *Forskrift om begrensning av forurensning* (forurensningsforskriften) kapittel 39 om gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser mv. Forskriften kan leses på www.miljodirektoratet.no under fanen «regelverk».

På bakgrunn av de opplysningene som virksomheten har gitt i søknaden, er saksbehandlingen plassert under 6 jf. forurensningsforskriften kapittel 39. Det betyr at Lerøy Midt AS skal betale et gebyr på kr 32 800,- for saksbehandlingen. Faktura med innbetalingsblankett vil bli sendt ut fra Miljødirektoratet. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Klagerett

Fylkesmannens vedtak kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om Fylkesmannens vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket. Klager som kommer inn etter denne fristen kan ikke påregnes å bli behandlet, jf. forvaltningsloven § 31. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Klage på gebyr blir ikke gitt oppsettende virkning. Det fastsatte gebyret må derfor betales i samsvar med ovenstående. Dersom Miljødirektoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløpet bli refundert. Med visse begrensninger har partene rett til å se saksdokument etter forvaltningslova §§ 18 og 19. Fylkesmannen i Møre og Romsdal vil på forespørsel kunne gi nærmere opplysninger om saksbehandlingen.

Med hilsen

Ulf Lucasen (e.f.)
assisterende miljøverndirektør

Magnus Tornes
overingeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

FISKERIDIREKTORATET	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Gjemnes kommune	Rådhuset, Nordmørsvegen 24	6631	BATNFJORDSØRA
KYSTVERKET	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	Molde